

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1MCdo/6/2012
Identifikačné číslo spisu:	1206207239
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1206207239.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci navrhovateľa: 1/ MUDr. V. A. bytom W., S.E. XX/X proti odporcovi : 2/ MUDr. J. P., bytom D. XX, A., o neplatnosť znaleckého posudku a náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 17 C 80/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II., zo 07. septembra 2010 č.k. XX C 80/2006-272 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2011 sp. zn. 9 Co 427/2010 a sp. zn. 9Co 428/2010, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2011 sp. zn. 9 Co 427/2010, 9Co 428/2010 a uznesenie Okresného súdu Bratislava II zo 7. septembra 2010 sp. zn. 17 C 80/2006-272 v napadnutej časti z r u š u j e a vec vracia Okresnému súde Bratislava II na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava II uznesením z 07. septembra 2010 č.k. 17 C 80/2006-272 priznal ustanovenému právnenému zástupcovi navrhovateľa Mgr. Gabrielovi Cinovi, advokátovi, AK Heydukova 3, Bratislava, náhradu trov konania 857,16 EUR. Navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov konania štátu v sume 857,16 EUR na účet Okresného súdu Bratislava II, zároveň mu uložil povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Bratislava II súdny poplatok za návrh v sume 10.223,50 EUR a súdny poplatok za odvolanie v sume 5.145,00 EUR. V odôvodnení uviedol, že uznesením č.k. 2Co 13/2009-268 Krajský súd v Bratislave navrhovateľovi odňal oslobodenie od súdnych poplatkov spätne od podania návrhu na začatie súdneho konania, preto riadiac sa právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je ako prvostupňový súd viazaný rozhodol o trovách konania právneho zástupcu navrhovateľa. Neúspešný navrhovateľ nie oslobodený od súdnych poplatkov (odňatie oslobodenia platí so spätnou účinnosťou), preto je povinný nahradiť trovy konania štátu (predstavujúce priznanú náhradu trov konania Mgr. Gabrielovi Cinovi) aj doplatiť súdny poplatok za návrh podľa položky č. 1 a položky č. 7b) písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov zákona a za odvolanie vo veci samej, uzavrel okresný súd.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľa uznesením z 31. januára 2011, sp. zn. 9Co 427/2010 a sp. zn. 9Co 428/2010 uznesenie okresného súdu v napadnutej časti potvrdil. Odvolanie podané Mgr.

Gabrielom Činom proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II č.k. 17C 80/2006-272 zo dňa 07. septembra 2010 odmietol; odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol že ak súd (odníme účastníkovi oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 O.s.p., toto uznesenie má účinky zrušenia zastupovania podľa § 30 ods. 1 O.s.p., t.j. má rovnaké účinky ako uznesenie o zrušení zastupovania. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 16. júna 2010 č.k. 2Co 13/2009-268 navrhovateľovi odňal oslobodenie od súdnych poplatkov spätne od podania návrhu na začatie súdneho konania, v dôsledku čoho navrhovateľ prestal spĺňať základný zákonný predpoklad na ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Správne preto súd prvého stupňa postupoval, keď navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov konania štátu v sume 857,16 EUR na účet Okresného súdu Bratislava II s poukazom na ustanovenie § 148 ods. 1 O.s.p., ktoré vznikli vyplatením odmeny, náhrady hotových výdavkov, náhrady za stratu času z prostriedkov rozpočtu súdu podľa vyhlášky č. 655/2004 Z.z. ustanovenému právnomu zástupcovi. Rovnako správne postupoval súd prvého stupňa, ak uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh podľa Položky č. 1 a Položky č. 7b) Sadzobníka súdnych poplatkov zákon. č. 71/1992 Zb., ako aj súdny poplatok odvolanie v spojení s § 17 ods. 2 cit. Zákona, uzavrel odvolací súd.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky vyhovel podnetu syna neb. navrhovateľa JUDr. V. A. ako osoby dotknutej, a uznesenie Okresného súdu Bratislava z 07. septembra 2010 č.k. 17 C 80/2006-272 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2011 sp. zn. 9 Co 427/2010 a sp. zn. 9Co 428/2010, napadol mimoriadnym dovolaním, ktorým žiadal tieto rozhodnutia v napadnutej časti zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru súdy sa otázkou duševnej poruchy navrhovateľa a tomu zodpovedajúcemu adekvátnemu procesnoprávnemu zastupovaniu navrhovateľa (ustanoveným opatrovníkom v zmysle § 29 ods. 2, ods. 5 OSP) nezaoberali (hoci zo skutočností, ktoré vyšli najavo v priebehu konania o osobe navrhovateľa a ktoré naznačovali, že potrebuje takého opatrovníka, ktorý by bol objektívne spôsobilý chrániť jeho záujmy a zároveň by subjektívne mal snahu postupovať v jeho záujme), čím mu upreli právo na súdnu ochranu v zmysle citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Navrhovateľ trpiaci neliečenou trvalou paranoidnou poruchou s bludmi, teda mylnými predstavami, ktoré jeho myseľ spracúvala ako skutočné, nemohol v súdnom konaní riadne vykonávať svoje práva, čím došlo k porušeniu zákona podľa § 243f ods. 1 písm. a) O.s.p. v spojení s ustanovením § 237 písm. c), písm. f) O.s.p.. Uznesením okresného súdu spolu s uznesením krajského súdu bol vo výrokoch napadnutých mimoriadnym dovolaním porušený zákon, lebo súdy vec nesprávne právne posúdili § 243f ods. 1 písm. c) O.s.p. a konanie je zároveň postihnuté aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci § 243f ods. 1 písm. b) O.s.p.. Navyše poplatková povinnosť navrhovateľovi za návrh na začatie konania o neplatnosť znaleckého posudku a náhradu škody vznikla dňa 30. januára 2006 (§ 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov). zákonná lehota na vyrubenie súdneho poplatku za návrh na začatie konania uplynula okresnému súdu dňa 31. decembra 2009 (§ 13 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch).

Právny nástupca navrhovateľa sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi mimoriadneho dovolania a s návrhom na zrušenie uznesení súdov oboch stupňov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté rozsudky treba zrušiť.

Občiansky súdny poriadok upravuje tri samostatné dôvody, ktoré môže generálny prokurátor úspešne uplatniť v procesne prípustnom mimoriadnom dovolaní. Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Pre účely preskúmanej veci treba osobitne uviesť, že na výskyt procesných väd konania vymenovaných v § 237 O.s.p. a tiež tzv. iných procesných väd konania majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci prihliada Najvyšší súd Slovenskej republiky nielen v konaní o dovolaní (viď § 242 ods. 1 O.s.p.), ale aj v konaní o mimoriadnom dovolaní (viď § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) bez zreteľa na to, či boli alebo neboli v tomto mimoriadnom opravnom prostriedku uplatnené.

Súdy poskytujú v občianskom súdnom konaní ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, dbajú pri tom na to, aby nedochádzalo k porušovaniu ich procesných práv (§ 1, § 2 OSP). Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie § 3 O.s.p.. Rozhodnutiu súdu vo veci samej musí predchádzať činnosť súdu zameraná na spoľahlivé zistenie skutkového stavu zodpovedajúce garanciam spravodlivého súdneho konania (v zmysle či. 6 ods. 1 Dohovoru, resp. čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a či. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd), aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej protistrana § 18 O.s.p. Vo vzťahu k súdному konaniu je táto zásada rovnosti zakotvená v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, obdobne v čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd] Zásada rovnosti v občianskom súdnom konaní (obsiahnutá v ustanovení § 18 O.s.p sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje súd.

Zásada rovnosti sa prejavuje aj v práve účastníka na právnu pomoc v konaní (§ 30 OSP). Už zo samotného návrhu na začatie konania, ktorého súčasťou bol znalecký posudok MUDr. J. P. (v tomto konaní sp. zn. 17 C 80/2006 označený odporca) vyplýva, že navrhovateľ trpí duševnou chorobou chronického charakteru, v dôsledku ktorej nedokáže adekvátne chápať význam konaní pred súdmi a štátnymi orgánmi a adekvátnym spôsobom vystupovať pred nimi. Jeho „duševná choroba sa manifestuje prevažne len vo sfére jeho kontaktov so súdmi a štátnymi orgánmi“, v iných súvislostiach bežného života môže sám existovať a postarať sa o seba, nie je však „schopný kriticky zhodnotiť svoje postavenie v spoločnosti, najmä čo sa týka súdnych sporov“. V dôsledku tohto ochorenia je schopný zaobstarávať si svoje záležitosti len v obmedzenom rozsahu. Obmedzenie by sa podľa znalca malo týkať jeho neschopnosti samostatne konať pred súdmi a štátnymi orgánmi, keďže v dôsledku svojej poruchy nedokáže adekvátne chápať význam týchto konaní. Psychický stav vyšetrovaného si vyžaduje psychiatrickú intervenciu, vhodné by bolo nariadenie, resp. pokračovanie ochrannej ambulantnej psychiatrickej liečby, ak táto mu už uložená bola. Výsluch navrhovateľa v tom čase subjekt znaleckého posudku pred súdom by mohol mať negatívny vplyv na jeho zdravie, znalec sa domnieva, že navrhovateľ nie je t.č. schopný kriticky zhodnotiť svoje postavenie v spoločnosti, najmä čo sa týka predmetných súdnych sporov.

V danom prípade súdy nepostupovali v zmysle § 29 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého pokiaľ neurobí iné opatrenia, môže súd ustanoviť opatrovníka aj účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, ktorému sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine alebo ak je doručenie písomnosti v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, ktorý je postihnutý duševnou poruchou alebo ktorý nie je schopný zrozumiteľne sa vyjadrovať.

Vzhľadom na zistené skutočnosti konanie pred súdmi nezodpovedá princípom spravodlivého súdneho procesu, keď svoje konania zaťažili vadou podľa § 237 písm. c), písm. f) O.s.p .

Názor súdov oboch stupňov o zaplatení súdneho poplatku za návrh na začatie konania konania tiež nemožno považovať za správny. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom generálneho prokurátora, že v prejednávanej veci sa súdny poplatok stal splatným dňa 30. januára 2006, teda dňom podania návrhu na okresnom súde (§ 13 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch). Poplatok alebo doplatok poplatku nemožno vyrubiť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným, preto

posledným dňom na vyrúbenie súdneho poplatku za návrh na začatie konania bol 31. december 2009, lehota teda márne uplynula a nič na tom nemení ani skutočnosť že Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 16. júna 2010 č.k. 2Co 13/2009-268 navrhovateľovi odňal oslobodenie od súdnych poplatkov spätne od podania návrhu na začatie súdneho konania.

Z uvedeného vyplýva, že právne závery súdov oboch stupňov, na ktorých založili rozhodnutia v napadnutom výroku o trovách konania, nie sú správne. Opodstatnený je preto názor generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že napadnuté rozhodnutia spočívajú aj na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie okresného i krajského súdu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 243d ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 243d ods. 1 O.s.p.)

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.